

ANSVARSMUSEER I FORSKNINGSSAMVERKAN

*Anteckningar från ansvarsmuseernas forskningsseminarium
Nordiska museet 29 januari 2009*

Av Karin Günther

BAKGRUND

Den 29 januari 2009 hölls seminariet *Ansvarsmuseer i forskningssamverkan* på Nordiska museet. Nordiska museets styresman Christina Mattson inledde dagen. Professor Birgitta Svensson var ordförande på förmiddagen och Erik Peurell från Kulturrådet på eftermiddagen.

Syftet med seminariet var att öka kunskapsspridningen om pågående forskning mellan museerna. Kulturrådet har ett anslag för forskning och utveckling på ansvarsmuseerna. Samtliga sex ansvarsmuseer har tilldelats medel för ansvarsmuseernas forskning. På seminariet redovisades hur bidraget har använts.

Till ansvarsmuseerna räknas *Moderna museet*, *Nationalmuseum*, *Naturhistoriska riksmuseet*, *Nordiska museet*, *Statens historiska museum* och *Statens museer för världskultur* som på seminariet representerades av *Etnografiska museet* och *Världskulturmuseet*. Ansvarsmuseerna inrättades i syfte att främja hela det svenska museiväsendet, i synnerhet de regionala museerna. Kommunikation och spridning av forskningsresultaten inom respektive ansvarsområde är därför av särskilt intresse för Kulturrådet.

Under dagen presenterade representanter från sju museer avslutade och pågående projekt för drygt 40 konferensdeltagare. I flera presentationer betonades bidragets betydelse för forskningsverksamheten på de egna museerna. Deltagarna fick ökad inblick i varandras verksamhet och planer för framtida samarbeten, större redovisningsseminarium och nya forum och nätverk formulerades.

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

Forskning vid Naturhistoriska riksmuseet

Per Ericson, forskningschef på Naturhistoriska riksmuseet inleder dagen med att presentera museets omfattande forskning. Även om Per Ericsons forskning i dag behandlar fåglarnas utveckling och släktskap, vilket kan tyckas långt från övriga museers ansvarsområden, inleder han med att förtydliga att han ser många möjligheter till samarbete med de mer kulturhistoriskt och konsthistoriskt inriktade museerna.

Naturhistoriska riksmuseet skiljer sig inte enbart i fråga om innehåll från de övriga museerna, utan även i storlek. Forskningsavdelningen är museets största avdelning med cirka 180 anställda. Bland dessa finns exempelvis 47 doktorander och 11 postdoktorer. Museets forskning finansieras till 60 procent av museets anslag medan övriga 40 procent kommer från externa bidrag, och då huvudsakligen från *Vetenskapsrådet*, *Formas*, *Artdatabanken*, *Wallenberg*, *Naturvårdsverket* och *EU*. Det bidrag som museet erhållit från Kulturrådet utgör med andra ord procentuellt sett en mycket liten del av forskningsmedlen. Dessa pengar har använts till utställningsprojekt samt till PRE-MAL: *Pest Research and Education – Museums Archives and Libraries*. PRE-MAL är de svenska museernas och arkivens skadedjursgrupp som arbetar med forskning och kunskapsspridning om skadedjurshantering. Man har nu sökt pengar hos Kulturrådet för att kunna erbjuda andra museer identifiering av föremål med hjälp av dna-teknik.

Den stora forskningsavdelningen till trots vet folk i allmänhet mycket lite om den forskning som bedrivs vid Naturhistoriska riksmuseet säger Per Ericson och väljer att presentera museets forskning ur ett vidare och mer allmänt perspektiv.

Naturhistoriska riksmuseet har till uppgift att främja intresset för och kunskapen om universums och jordens uppbyggnad och utveckling, växt- och djurvärlden samt människans biologi och naturmiljö. Museets forskning har således fyra grundläggande teman: *Livets mångfald, Naturmiljö och människa, Ekosystem och arthistoria* och *Den föränderliga jorden*.

Per Ericson ger exempel på flera pågående forskningsprojekt. Naturhistoriska riksmuseet driver till exempel världens största databas om fiskar – *FishBase* och forskar om potatisens ursprung och dess väg till Sverige.

Diskussion och frågor

Flera deltagare ser möjligheter till samarbete och välkomnar erbjudandet om hjälp med identifiering av föremål. Karin Sidén från Nationalmuseum menar att det även skulle kunna röra sig om hjälp med identifikation av blommor i avbildade buketter. På samma sätt skulle konstvetare kunna bidra med analys av vetenskapliga bilder.

Bevarandefrågor är viktiga på alla museer och Per Ericson menar att Naturhistoriska riksmuseets erbjudande om hjälp med identifiering inte endast ska ses som en möjlig serviceinstitution utan som en möjlighet till samarbete.

Per Ericson ser PRE MAL som ett tydligt exempel på hur man uppfyller rollen som ansvarsmuseum eftersom man hjälper andra naturhistoriska museer i Sverige att bevara sitt material. På Naturhistoriska riksmuseet är samlingarna den största resursen, precis som på andra museer.

MODERNA MUSEET

Historieboken. Om Moderna Museet 1958–2008 – ett forskningsprojekt

Anna Tellgren är intendent för fotografi på Moderna Museet sedan 2004 och har varit projektledare och redaktör för *Historieboken – om moderna museet 1958-2008*. Projektet har delvis finansierats av FoU-anslaget från Kulturrådet. Boken gavs ut på Moderna museets förlag 2008 och behandlar museets 50åriga historia.

Moderna Museet har inte lika mycket forskning som de övriga ansvarsmuseerna och ingen särskild forskningsavdelning. Däremot har man ett långsiktigt mål att öka och stärka forskningen på museet.

Anna Tellgren berättar om arbetet med boken som växte fram i en forskningsgrupp. De diskussioner som fördes på gruppens möten låg så småningom till grund för urvalet av bokens kapitel och teman. Man hade en ambition att komma ifrån de etablerade myter som finns kring perioder i museets historia och ville gärna komma åt den icke-dokumenterade historien med hjälp av intervjuer. Historieboken är inte en bok som ger alla svar. Snarare vill den inspirera till fler studier om Moderna Museet som institution.

Boken består av tolv kapitel skrivna av museets intendent samt utomstående forskare från universitet och högskolor. Dessa behandlar en rad ämnesområden som varit centrala för museets verksamhet. Man har utgått från tre övergripande teman: *Samlingarnas historia, museipolitiska aspekter och museets olika verksamhetsområden*.

Anna Tellgren presenterar samtliga tolv kapitel kort. Bland annat berättar hon om Marianne Hultmans text som behandlar museets första år och den mytbildning som finns kring museets 60-tals historia. Genom intervjuer med Billy Klöver undersöker hon dennes relation till

Pontus Hultén. Det blir tydligt hur egna berättelser möter en annan persons mytbilder. Det finns inget särskilt kapitel om Pontus Hultén, men Anna Tellgren berättar att Hultén dyker upp i bokens samtliga kapitel.

Vidare har konsthistorikern Maria Görts och ekonomhistorikern Martin Gustavsson i sina respektive kapitel visat hur samlingen vuxit fram i ett längre tidsperspektiv samt hur museets samling utgör underlag i ett politiskt spel. Martin Gustavsson betraktar verksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv.

Boken lanserades under symposiet, *Dåtid, samtid, framtid*, då svenska och internationella forskare bjöds in för att minnas museets historia och diskutera museets roll i samtiden och framtiden.

Anna Tellgren berättar att Hans Hayden som är en av författarna i boken och en av talarna på symposiet, beskrev det moderna konstmuseet som en utgångspunkt för forskning. Han menade att denna forskning har tre nödvändiga utgångspunkter: kunskap, nyfikenhet och kritiskt tänkande. Anna Tellgren håller med honom och vill se forskningen som en möjlighet att tolka samtiden och historien.

Diskussion och frågor

Under diskussionen menar flera deltagare att projektet är viktigt för museets identitet och att det är viktigt att begrunda sin historia. Det är även någonting som är av stor vikt för andra institutioner och som indirekt kommer andra konstmuseer till del.

Flera deltagare undrar varför museet inte har någon forskningsavdelning och vill veta om det finns planer på en sådan.

Anna Sofi Noring som är chef för avdelningen Konst & Förmedling på Moderna Museet svarar att museet inte har planer på att skapa en forskningsavdelning. Museets verksamhet bottnar i utställningsproduktion. Däremot är det viktigt att museets intendent tar ansvar och tar del av frågor om museets historia, funderar över samlingarna och samarbetar med andra museer och forskare från universiteten.

Birgitta Svensson från Nordiska museet betonar, liksom andra deltagare, vikten av att reflektera och begrunda sin institution, men menar samtidigt att detta också kan ses som en möjlighet till att vara med och forma sig själv som institution. Hon tycker att det museerna borde lägga mer pengar på forskning och frågar sig om man överhuvudtaget kan göra bra utställningar utan forskning. Vad är samlingarna värda utan forskning?

Birgitta Svensson hoppas på att någonting ska hända och anser att alla borde verka för att forskningen ska ses som en viktig del på museerna. Hon tror att museerna kommer att marginaliseras om de inte samarbetar mer med universiteten och lyfter fram forskningen. Kunskapsbasen behöver stärkas för att museerna ska skilja sig från andra upplevelsemiljöer.

Trots att Moderna Museet inte har någon forskningsavdelning tycks alla vara överens om att *Historieboken* är ett ovanligt lyckat exempel på hur pengarna från Kulturrådet har använts.

HISTORISKA MUSEET

Forskning och utveckling vid Statens historiska museum

Fredrik Svanberg är FoU-samordnare på Historiska museet och har ett övergripande ansvar för verksamhetens forskning och utveckling. Som samordnare ansvarar han för att starta upp nya projekt, skaffa forskningsmedel och etablera samarbeten.

Historiska museet har en lång forskningstradition och var en betydande arkeologisk forskningsinstitution i sin ungdom men under 1980 och 90-talen bedrevs nästan ingen forskning alls på museet. Sedan dess har museet genomgått stora förändringar och från 2000-talets början har man åter valt att satsa på forskning, bland annat tack vare stödet från Kulturrådet. Man har utgått från tre övergripande teman: *Människan*, *Materiell kultur* och *Identitet*.

Sedan 2008 har man ett nytt FoU-program på museet och en uttalad ambition att bedriva forskning som är väl förankrad i den övriga museiverksamheten. Man har bildat en särskild FoU-grupp som ser till att detta efterlevs. Historiska museet satsar i dag på två utvecklingsområden: *Publik arkeologi* och *Historisk tid* och arbetar utifrån två huvudteman: *Svensk historia* och *Lärande*.

Bidraget från Kulturrådet har varit mycket betydelsefullt för museet och en förutsättning för att verksamheten kunnat hållas igång. Bland annat har pengarna använts till en seminarieserie om kulturarvsforskning och en rapportserie.

Fredrik Svanberg menar att forskning på museer är viktigt eftersom museer är stora kunskapsinstitutioner med ett stort ansvar på sina respektive kunskapsområden. Forskningen är också viktig för museerna själva som behöver generera ny kunskap. Vi behöver kunskap för att kunna driva frågorna, menar han. Han förklarar också att han är intresserad av närmare samarbete med andra museer och nämner gemensamma forskningsprojekt som ett förslag. Han efterlyser också ett gemensamt forum där man kan diskutera forskningsfrågor och få löpande information om vad andra museer håller på med.

Katherine H Wahlgren och Johan Hegardt är två av dem som arbetat som projektledare på projekt som finansierats av Kulturrådet.

Katherine H Wahlgren presenterar projektet *Det medierade museet*. Projektet är en del i det större projektet *Publik arkeologi* som funnits på museet sedan 2006. Projektet vill väcka diskussion kring det moderna kulturarvsbegreppet. Sommaren 2008 utfördes ett pilotprojekt där Stockholmsutställningen från 1897 undersöktes med hjälp av publik arkeologi, det vill säga man bjöd in allmänheten och lät dem delta i arkeologiska utgrävningar på området för utställningen. Samtidigt skedde ett upprop där man sökte nya berättelser kring denna redan väldokumenterade händelse. Man ville förlänga museet och möta nya besöksgrupper, uppmärksamma modernt kulturarv och aktivera den aktuella platsen samt främja delaktighet och lärande.

Med hjälp av ett medierat fönster, ett resultat av att projektet var ett samarbete med KTH, kunde besökare inne på museet och ute på utgrävningsplatsen ha ögonkontakt med varandra. Tekniken möjliggör kommunikation på distans. Projektet var en succé med många nöjda besökare och resulterade i nya berättelser. Pengarna från Kulturrådet har gjort det möjligt att söka pengar för ett större projekt. Det större projektet kommer att löpa från 2009 till 2011 och finansieras av Riksantikvarieämbetet. Man vill fortsätta att undersöka hur delaktighet påverkar museiverksamheten och göra nya publika delstudier.

Johan Hegardt presenterar projektet *Ett historiskt museum – och hur det har format Sverige*. Projektet behandlar museets historia och undersöker museets plats i samhället. Det kommer att löpa under tre år. Hegardt vill undersöka en ”common-sense-uppfattning” som han menar finns kring vad ett historiskt museum bör ägna sig åt.

Genom att fördjupa sig i frågan hur museet har agerat under sin historia vill han diskutera museets roll i sin samtid. Historiska museet har alltid varit en stark institution i samhället och spelat en viktig roll. Särskilt intressanta aspekter att undersöka blir hur museet agerade under perioder som andra världskriget och kalla kriget. Hur har museets samtidsroll sett ut under olika perioder. Har museet genom sin historia följt samhällsnormen? Eller är det en institution som bidragit till att befästa väletablerade föreställningar?

Projektet bedrivs av en grupp forskare som fokuserar på olika delar. Man har även bildat en referensgrupp med utomstående forskare.

Diskussion och frågor

Erik Peurell frågade hur seminarieserien har marknadsförts till andra museer. Fredrik Svanberg svarar att man har tryckt upp broschyrer som skickats till de institutioner som kan vara intresserade och att det har varit en stor uppslutning, inte bara från museer i Stockholm utan även från andra delar av landet.

Erik Peurell frågade också hur Historiska museets två projekt kan komma andra till del och betonar vikten av en tydlig metodbeskrivning som andra, mindre museer kan ha glädje av.

NATIONALMUSEUM

Nationalmuseums forskningsverksamhet. Konsthantverk, design & dess källor:

Nationalmuseums silversamlingar

Karin Sidén är chef för avdelningen för forskning, arkiv och bibliotek på Nationalmuseum. Hon börjar med att presentera museets forskningsverksamhet innan hon lämnar över till Lisa Skogh som varit projektledare för projektet *Konsthantverk, design & dess källor*. Karin Sidén berättar att samlingarna är utgångspunkten för forskningen på Nationalmuseum och att mötet med konsten alltid står i centrum. Nationalmuseum är Skandinaviens största museum för äldre konst.

1997 fick museet sin forskningsavdelning som har till uppgift att organisera forsknings- och utvecklingsarbete inom museet. I avdelningen ingår även arkiv och konstabliotek. Museet samarbetar med ett flertal konstvetenskapliga institutioner men är noga med att den egna personalen alltid involveras i projekten. Vissa projekt drivs inifrån museet medan andra projektleds från universiteten.

Karin Sidén menar att samlingshistoriska institutioners forskning inte bara bör fokusera på vad som finns i samlingarna utan också undersöka varför dessa föremål har samlats in och vilken betydelse detta har ur ett ideologiskt och politiskt perspektiv. Hur har samlingar betraktats och ställts ut under åren? Museet förvaltar samlingar på en rad slott, herresäten och museer runt om i Sverige. Nationalmuseum verkar för kunskapsutbyggnad kring samlingarna och museets kunskapsområden. Karin Sidén berättar att de också verkar för att få flera samarbeten med andra institutioner.

För framtiden ser hon gärna mer tvärvetenskaplig forskning och vill gärna studera kulturhistoriska byggnader. Nationalmuseum producerar ungefär 10-12 publikationer per år

och Karin Sidén ger exempel på ett flertal pågående och kommande projekt. Av dessa ska vissa presenteras i kommande utställningar, så som projektet om *Bernadottedynastin* där kungliga utsmyckningar studeras som ett exempel på hur makt legitimeras.

Lisa Skogh som varit projektledare för projektet *Konsthantverk, design & dess källor* presenterar forskningen kring museets silversamling, ett projekt som möjliggjorts av pengar från Kulturrådet. Man har även haft accessanställda medarbetare på projektet som arbetat heltid med konservering, registrering och fotografering av föremål.

Projektet syftar till att tillgängliggöra över 30 000 verk för allmänhet och forskare genom en serie materialbaserade beståndskataloger. Katalogerna presenteras i bokformat med ambitionen att samlingarna ska presenteras så neutralt som möjligt så att läsaren själv får bilda sig en uppfattning om dem. Texterna är skrivna på svenska och på engelska.

Nationalmuseums silversamlingar, med ca 2 000 föremål är det första avslutade delprojektet. Silversamlingarna består av material av utländskt och inhemskt ursprung som kan dateras från tidigt 1500-tal fram till vår egen samtid. Ett av de viktigaste resultaten är det unika stämpelmaterial som kunnat dokumenteras. Detta är ett viktigt arbete som är till stor nytta för andra museer och institutioner med stora silversamlingar.

Sammantaget har man utfört ett gediget katalogiseringsarbete och ett forskningsförberedande projekt.

Diskussion och frågor

Under diskussionen kommer frågan om digitalisering upp. Flera deltagare undrar varför man har valt att redovisa beståndskatalogerna i bokform.

Karin Sidén svarar att man i allt högre utsträckning väljer nätpublikationer, men att det i det här fallet helt saknas böcker inom området och att en bok är enkel att ta fram och bruka.

På museets databas kan allmänheten få uppgifter om samlingarna, men av säkerhetsskäl är vissa uppgifter så som placeringar och värde dolda för allmänheten och endast tillgängliga för intendenten och forskare knutna till museet.

Lisa Skogh berättar att det finns flera stora silversamlingar på annat håll och att hon bland annat har samarbetat med Nordiska museet. Karin Sidén betonar återigen att det här är grundforskning som kan komma till glädje för andra museer och kyrkor i landet. Särskilt dokumentationen av stämplarna kommer att vara värdefull för läns museer och privatpersoner för identifiering av egna föremål.

ETNOGRAFISKA MUSEET/ VÄRLDSKULTURMUSEET

- *Genusanalyser och mänskliga kvarlevor i museisamlingar*

- *Korsbefruktad kunskap: De etnografiska samlingarna i en ny kontext*

Anders Björklund är chef på Etnografiska museet och berättar att museet har varit helt beroende av FoU-medlen från Kulturrådet för att kunna genomföra de projekt som bland andra Maria Bäckman och Mikael Kurkiala har genomfört på museet.

Samlingarna är utgångspunkten för alla forskningsprojekt som bedrivits på museet. Forskningsprojekten genomförs i nära samarbete med universitet och högskolor och har resulterat i publikationer, seminarier, debatter och utställningar.

Ett lyckat exempel på forskning som nått ut till allmänheten är ett forskningsprojekt om Kongo. Efter ett Kulturrådsfinansierat pilotprojekt kunde en större ansökan om anslag bland annat resultera i vandringsutställningen *Norden i Kongo – Kongo i Norden*. Till utställningen publicerades en utställningskatalog och man ordnade en välbesökt seminarierie.

Anders Björklund nämner flera avslutade och kommande projekt, varav flera är samarbetsprojekt med andra institutioner. Ett av de projekt som fått stöd från Kulturrådet är den genusgranskning som Maria Bäckman och Simon Ekström genomfört av museets utställning om Nordamerikas indianer.

Maria Bäckman presenterar projektet och lyfter fram att kvinnors liv och erfarenheter ofta hamnar i skymundan på museerna. Basutställningarna på Etnografiska museet dominerades av manligt kodade föremål och *Människa* tycktes ofta vara liktydigt med *Man*.

Om detta var den första slutsats de drog var nästa att det inte finns någon anledning till att det ska se ut så. Här lyfter Maria Bäckman fram en slags idékonkurrens och menar att det ofta bara är ett perspektiv som lyfts fram i en utställning. På etnografiska museer uppmärksammas ofta ett postkolonialt medvetande. Men det finns mycket annat i samlingarna om man tittar efter det. Detta kräver emellertid en stor medvetenhet om samlingens värden och brister.

Mikael Kurkiala berättar om ett nyligen påbörjat forskningsprojekt om museets mänskliga kvarlevor. Samlingarna är ett resultat av den koloniala tradition som museets samlingar bottenar i och blottlägger på ett tydligt sätt den asymmetriska maktrelation som är dess förutsättning. En av de mest komplicerade frågorna med de mänskliga kvarlevorna är att de till skillnad från artefakter, som annars är de vanligaste föremålen i museisamlingarna, inte tydligt är kopplade till människors meningsskapande och identitetsbygge. Kvarlevorna kan inte identifieras.

Mikael Kurkiala menar att det krävs noggrann forskning för att kunna bestämma vilka kvarlevor som kan visas på museet. Problemen måste bli ett bärande tema i den kommande utställningen. Det krävs både forskning kring kvarlevorna samt utåtriktad forskning och stor kännedom om de områden kvarlevorna hämtas från för att kunna bestämma vad som kan visas och vad som inte bör visas samt vad som eventuellt bör repatrieras.

Adriana Muñoz från Världskulturmuseet berättar om museets stora material från Bolivia. Hon betonar vikten av att föra en dialog kring samlingarna. Medan vissa samlingar är donerade till museet är samlingen från Bolivia insamlad på plats. Museet har nu fått en förfrågan om återlämning av föremål från Bolivianska ambassaden.

Det här blir en fråga om identitet även hos göteborgarna, och Adriana Muñoz ställer sig frågan vad samlingarna betyder för bolivianer som bor i Göteborg. Adriana Muñoz frågar sig också vad kunskap är och vems kunskap som värderas högst. Det är viktigt, menar hon, att inte skilja på olika typer av kunskap. Ofta sätts västerländskt vetande framför annan kunskap. Är annan kunskap då detsamma som alternativ kunskap? Världskulturmuseet har, som en del av projektet bjudit in medicinmän från Bolivia, ”Kallawayas” ,som fortfarande har mycket stort förtroende hos ursprungsbefolkningen i landet.

Diskussion och frågor

Under diskussionen framhålls att de problem som beskrivs av Etnografiska museet och av Världskulturmuseet i mångt och mycket är generella problem som finns i hela västvärlden. Det visar sig också att det finns ett internationellt forum, just eftersom de etnografiska

museerna står inför liknande problem. Bland annat nämns det internationella museinätverket ICOM.

När det gäller mänskliga kvarlevor finns ingen gemensam internationell policy. Däremot finns en rekommendation från Unesco som avråder från sådan utställning.

När det gäller genus på museer visar det sig att det finns en utredning på området. Maria Bäckman berättar att hon som utomstående forskare utan fast förankring i museivärlden inte har haft tid att sprida kunskapen till andra museer. Hon blev förvånad över hur lite kunskap det fanns på området genus och museer och menar att det är något som kan och bör utvecklas i framtida samarbeten.

NORDISKA MUSEET

Kulturellt laddade platser

Från Nordiska museet inleder professor **Birgitta Svensson**. Hon betonar att museet har många forskningsprojekt, men att den presentation som följer endast fokuserar på den lilla del av verksamheten som bekostats av Kulturrådet.

Som professor både på Stockholms universitet och på Nordiska museet ser hon en fördel med att höra hemma både i universitetsvärlden och i museivärlden. Det är viktigt att forska på museer som annars riskerar att spela ut sin roll som kunskapsinstitutioner enligt Birgitta Svensson. Hon menar att den ideala forskningen på museer består av insamling och/eller reflektion över de samlingar som redan finns, dokumentation, forskning och utställning.

Nordiska museet består inte bara av sina samlingar och sin föremålsinsamling. En viktig del av museets verksamhet består av det immateriella kulturarvet i form av såväl insamling av nya berättelser som gamla som redan finns i museets arkiv.

Projektet *Kulturellt laddade platser* är ett kulturrådsfinansierat paraplyprojekt som består av olika delstudier och fokuserar på olika områden där kulturell identitetsformering blir särskilt tydlig. Man studerar såväl det mycket privata som det ytterst offentliga. Staden, tvättstugan och den egna kroppen är alla exempel på platser som undersöks i projektet. Man vill belysa de stora perspektiven i det lilla och de små perspektiven i det stora.

Nordiska museet profilerar sig tydligt som ett museum för mode, textil och kläder. Textilsamlingen är en av museets största och en ny basutställning om mode kommer snart att stå klar. Mot bakgrund av detta fokuserar kommande forskningsprojekt som finansieras av Kulturrådet på det textila.

Marianne Larsson arbetar med textil i två skilda projekt. Dels som ansvarig för bildandet av ett textilvetenskapligt nätverk, dels som forskare på temat *Maskulinitet i baddräkt*.

Det textilvetenskapliga nätverket har sin grund i tidigare möten och konferenser som har syftat till att samordna museernas textila verksamheter med forskningen på området. Målet är en samlad kompetens med uppgift att öka kännedom, kunskap och förståelse kring det textila. Man kommer att ordna regelbundna möten och konferenser där pågående forskning och samlingar på museerna kommer att diskuteras. Den första konferensen planeras till hösten 2009.

Projektet om manliga baddräktstyper fokuserar på fyra olika baddräktstyper som sammanfaller med olika textila material och olika synsätt på hur manliga kroppar har exponerats i olika

tider. I Nordiska museets samling finns omkring 30 manliga badplagg och Marianne Larsson vill även titta närmare på andra museers samlingar av manliga badkläder.

Kristina Lund har arbetat med två projekt som finansierats av Kulturrådet. Hon presenterar ett avslutat projekt om arbetslivet och ett pågående projekt om tvättstugan.

Nordiska museet har en lång tradition av att studera arbetsliv och det finns ett stort arkivmaterial som berättar om allt från jordbruk till kontorsarbete. Det som saknades var material om vår egen samtid och om framgångsrika grupper i samhället. Kristina Lund menar att det är viktigt att studera dessa grupper eftersom de skapar normer och gör avtryck i det övriga samhället. Hon har studerat vilka kulturella kompetenser man behöver för att ta sig fram i det senmoderna samhället i Stockholm och har fokuserat på de branscher som brukar kallas den nya ekonomin, den kreativa industrin eller upplevelseindustrin. Förutom observationer och intervjuer har Kristina Lund samlat in ett stort mediematerial. Resultatet är ett nytt material till Nordiska Museets arkiv som berättar om ett annat slags arbetsliv än det som dokumenterats tidigare. Projektet kommer att redovisas i en bok. Projektet har presenterats för en allmänhet bland annat genom deltagande i arrangemanget *ForskarFredag* på Kulturhuset som genomförs av *Vetenskap och Allmänhet*.

Tvättstugan är en annan kulturellt laddad plats och namnet på ett pågående projekt på museet. Resultatet från forskningsprojektet kommer att presenteras i en utställning om tvättstugans kulturhistoria med tonvikt på hur den gemensamma tvättstugan växte fram under folkhemmet och på tvättstugan som en arena för möten och konflikter. Arbetet kommer även att resultera i en bok.

Karin Günther presenterar projektet *Barn tar plats* som behandlar barns vardag och fritid i fem områden i Stockholms län. Studien är en uppföljning av en tidigare studie som genomfördes på museet på 1970-talet och bygger på djupintervjuer med drygt 130 barn mellan åtta och elva år.

Projektet har resulterat i en utställning på Mångkulturellt centrum i Botkyrka och kommer att presenteras i en bok som skrivs i tillsammans med forskare på Mångkulturellt centrum. Utställningen är byggd som en vandringsutställning. Genom nätverket Samdok har projektet presenterats på museer runt om i landet. Projektet har även presenterats i form av en artikel i Samdoks tidning *Samtid och museer* och i separata utskick via e-post. Förhoppningen är att andra museer ska göra liknande dokumentationer från andra delar av landet och då kunna dra nytta av det material som redan finns på Nordiska museet.

AVSLUTANDE DISKUSSION

Hur kommer ansvarsmuseernas forskning andra museer inom respektive ansvarsområde tillgodo och hur kan denna seminarieidé utvecklas?

För Kulturrådet är det av vikt att de pengar som ges till ansvarsmuseerna för forskning innebär att den kunskap som produceras också kommuniceras och sprids till så många som möjligt. Nästa år skulle samma seminarieidé kunna utvecklas till en större konferens där även andra museer bjuds in och får ta del av den forskning som bedrivs på ansvarsmuseerna.

Varje år söks mer pengar än vad som finns att fördela, och då är spridningen en viktig utgångspunkt i bedömningen. Erik Peurell är den som förbereder besluten, men det finns fler personer på Kulturrådet som är med och bedömer ansökningarna. Han menar att nätverksstrukturer, forskningsseminarier och forskningsrapporter som kommer övriga

intressenter till godo är viktiga delar i de projekt som beviljas stöd. Han uppmuntrar även gemensamma ansökningar och produktion av material som kan komma till direkt användning på andra museer.

Birgitta Svensson föreslår att en mindre grupp ska bildas för att få igång samarbete och dialog om forskningsfrågor mellan ansvarsmuseerna. Fredrik Svanberg och Karin Sidén håller med om att det är en bra idé. De vill gärna träffas och diskutera intressen för forskning på museer. Fredrik Svanberg vill ha ett tydligt forum för forskning på museer och Karin Sidén vill bilda både ett nätverk och ett forskningsråd. Hon tycker att det är viktigt att ligga ett steg före och inte hamna efter. Alla museer utom Statens museum för världskultur (ingen forskningsansvarig från något av museerna fanns närvarande vid den avslutande diskussionen) säger sig tydligt vara intresserade av ett nätverk och man ger Fredrik Svanberg i uppgift att samla en påtryckargrupp på sex personer, en från varje museum. Fredrik kommer att kontakta samtliga berörda parter.

Flera deltagare påpekar att det finns andra bidrag att söka för nätverksbygge samt att redan etablerade nätverk finns där den intresserade kan ingå. Birgitta Svensson tipsar till exempel om Riksbankens jubileumsfond som har ett särskilt stöd för nätverk. Anna Dahlgren som är postdoc-forskare på Nordiska museet berättar att det finns ett nätverk för forskare inom ABM-sektorn som är öppet för alla som är intresserade.

Det finns behov av en plats där de kulturrådsfinansierade projekten kan presenteras säger Katherine H Wahlgren och frågar om Kulturrådet vill stödja skapandet av en webbplats där projekt kan presenteras. Erik Peurell håller med om att Kulturrådet borde presentera de projekt som de finansierar. De står gärna som värd för ett sådant forum på Kulturrådets webbplats.